

gjennem en Række af Aar og stadigt har været fremme til Forhandling, maa der efterhaanden, naar den atter og atter kommer for, flyde nye Synspunkter frem under Sagens Behandling. Det Forslag, der er forelagt os til Behandling, har ingen nye Synspunkter i sig. Det er jo, som vi alle vide, hovedsagelig en Gjenganger fra tidligere Tid; men desuagtet er jeg meget glad ved, at det er fremkommet, og er de ærede Forslagsstillere taknemmelig derfor. Jeg er ogsaa den ærede Ordfører for Forslagsstillerne taknemmelig for de Udtalelser, hvormed han indledede Behandlingen af dette Lovforslag, nemlig da han omtalte Udstykningen af Præsigaardsjorderne. Det var ganske vist heller ikke en ny Tanke, som Ordføreren fremsatte der, thi det er jo Noget, som ogsaa gjentagne Gange er kommet frem her i Salen, og navnlig fra det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Winther); men det er godt, at det bliver gjentaget og atter gjentaget, saaledes at man bliver mere og mere overbevist om det vigtige deri. Men paa den anden Side kan jeg ikke rigtig forstaa, at de ærede Forslagsstillere, saaledes som det forekommer mig efter deres Udtalelser, have følt sig lidt ilde berørte ved de andre Synspunkter, som ere gjorte gjældende fra andre Sider. De ærede Forslagsstillere maa jo dog kunne sige sig selv, at deres Forslag ikke saaledes kunde springe fuldt og færdigt ud, som de have forelagt det, saaledes siebliskelig være fuldbaarent i sin Fødsel. Det er altsaa fuldt berettiget, at ærede Medlemmer, som have andre Ansuelser, andre Synspunkter, fremsatte dem. Der er fremkommet saadanne Synspunkter og væsentlig nye Synspunkter fra det ærede Medlem fra Verringe (S. Holm), idet han vilde have Tiendens Afløsning forbunden med Forslaget. Der er jo i Forslaget en Antydning af, at Tiendens Afløsning bør foregaa, og at Regjeringen om 2-3 Aar skal forelægge Forslag i saa Henseende. Det ærede Medlem for Sorø Amts 2den Valgkreds (Alberti) kom med den Tanke, at Tienden rent burde estergives, og det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds gif en Mellemvei og mente, at, naar man estergav Kjøbstæderne deres Præstepenge og opgav den Jordbr., som Danske Lov stiller til Sædegaardseierne om at give Præstepenge, kunde man maaske enes om at komme til Præstetiendens Afløsning paa billige Betingelser eller, som han nævnte, med det 15dobbelte Beløb. Det var de nye Synspunkter, der blede fremsatte fra disse 3 Sider. De findes ikke i Forslaget, men det er efter min Overbevisning godt, at de blive satte frem, thi naar de veies ved Siden af Forslagets Bestemmelser, ville mange af disse kunne klæres, og mulig kunne vi da komme overens om et virkelig godt Resultat. Hvad det angaar at sætte Tiendeafløsningen i Forbindelse med selve Lovforslaget, finder jeg det, ligesom det ærede Medlem

for Verringe, fuldstændig nødvendigt. Af de Forhandlinger, der her ere førte, synes det at fremgaa, at man mulig nu ikke er utilbøielig til at ville gaa ind paa, at disse Midler flyde ind i en særlig kirkelig Fond. Forstod jeg den ærede Ordfører ret, har han ikke særlig store Betænkkeligheder derved, og af andre ærede Medlemmer har jeg hørt det Samme. Men i det Dieblif, vi faae en saadan særlig kirkelig Fond, vil det blive Tilfældet, som det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgkreds (Th. Nielsen) søgte at gjøre gjældende, at denne særlige Fond vilde Korporationsaanden for en Del søge at beherske, og idet den gjør dette, vil Tiendens Afløsning derved være umuliggjort. Den Antydning, der er i Lovforslaget om Tiendens Afløsning, vil efter min Overbevisning ingen Betydning have, naar den ikke sættes i Forbindelse med selve Lovforslaget og finder sin Afgjørelse der. Det Forslag, der kom fra det ærede Medlem for Sorø, er nu allermest ubarmhjertigt kritiseret. Det glædede mig dog at høre det ærede Medlem for Viborg (Klein) indrømme, at Betragtningen om den Uret, der i sin Tid er foregaaet ved denne Tiendefordeling omkring paa de mindre Jordbrugere, i sig selv var retfærdig. Han vilde, naar man kunde faae fat paa Personerne fra den Tid — det var naturligvis lidt Trøni — naar man kunde faae fat paa de Prælater, der havde deltaget i at gjøre dette, være med til at komme til en retfærdig Udjevning. Men om vi ogsaa havde de Bønder fra den Tid, hvem denne Tiende blev paalagt, og de Herremænd og de Prælater, der havde været med til at paalægge dem, saa er det jo slet ikke dem, man skal have fat i. Ganske vist er det dem, der have Skyld i, at det er slet, men det er Staten selv, der har fat sit Stempel derpaa. Staten er den juridisk ansvarlige Person overfor den uretfærdige Skat, der er paalignet, og Staten have vi jo fremdeles. Dersom et Flertal i denne Saltaar vedtager et Lovforslag, og Regjeringen sanktionerer det, og der om 20 Aar er et andet Flertal, som er kommet til det Synspunkt, at, hvad man dengang gjorde, var uretfærdigt, vil man da sige, at naar man havde det Flertal og den Regjering, som vedtog Loven, saa maatte man gjøre den om igjen? Nei, det er i Statens Navn, Seglet er sat paa Loven. Staten eksisterer fremdeles, og selv om der er gaaet Arhundreder, maa Statens Repræsentanter være fuldstændig berettigede til at gjøre godt igjen, hvad der er gjort uretfærdigt i Statens Navn. Jeg ser altsaa ikke noget Uretfærdigt i det Forslag, det ærede Medlem for Sorø er fremkommen med. Det var vistnok ikke hans Tanke, saaledes som den ærede Ordfører for Forslagsstillerne synes at antyde, at han vilde indbringe det som et særligt Lovforslag. Jeg antager, at, dersom han vilde have det ind i Loven, saa vilde det være mest paa rette Plads som et Ændringsforslag. Der